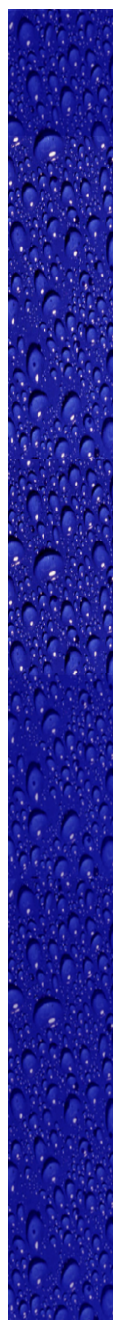

DiO medlemsmøte 26. januar 2023

10:00	Velkommen	Bjørn A. Gravrok/ daglig leder i DiO
10:02	Medlemsmøte Info fra DiO <ul style="list-style-type: none"> - Bemanning og organisering av DiO - <u>Årsrapportering</u> - <u>Driftsdata digitalt, Mapgraph</u> - Driftsbesøk vannverk - Akkreditering – interne revisjoner på anleggene - Evt. digital anleggspers akkreditering - Revidert budsjett for 2023 - Årsmøte og fagtreff 19.-20. april. - Fellesprosjekt 2022 – overvåkingsprogram resipienter for kap. 14 anlegg. - - Ordet fritt / eventuelt 	Bjørn A. Gravrok/ Eldri B. Kolden medlemmene
10:45	Statsforvalteren – status nye utslippstillatelser og revidert avløpsdirektiv	Linn Chr. Rueslått m.fl./ Statsforvalteren Innlandet
11:45 – 12:45	LUNSJ	
12:45	Håndtering av vann og avløp i hytteområder Arealplaner vs. hovedplaner VA. Erfaringer fra utbygging av vann og avløp i pressområder for hytteutvikling. Innlegg fra en eller flere «hyttekommuner»: Øyer, Øystre Slidre og evt. Ringebu	
13:30	Rehabilitering av Skreia renseanlegg Repr. fra Østre Toten kommune.	
13:55	Avslutning	

Bemanning og organisering av DiO

- Oppdrags- og faglig leder Eldri Bjørnstad Kolden
- Daglig leder (formell rolle): Bjørn Arild Gravrok
- Driftsteknikere:
 - Eystein Stauri Begby
 - Odd-Harald Biribakken Strand
- Trekker på øvrige ressurser i Norconsult ved spesielle problemstillinger/behov
 - Videregående renseprosess og slam
 - Vannforsyning
 - Elektro/automasjon
 - Regelverk
 - Anskaffelser

Utførelse av DiO

- **Bemanning akkreditering**
 - Eldri Bjørnstad Kolden - kvalitetsleder
 - Magnhild Føllesdal - kvalitetssikrer
 - Eystein Stauri Begby - teknisk leder
 - Odd-Harald B. Strand - teknisk leder
 - Bjørn Arild Gravrok – intern revisor

Årsrapporter for 2022

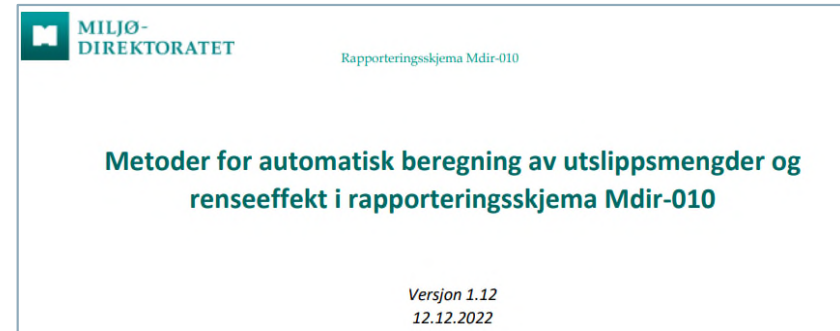
- DiO skriver årsrapporter fra midten av januar når driftsdata og analysedata er på plass.
- **Prosjekt dataflyt 😊!:**
 - Mye (ekstra) arbeid med å få data inn på riktig sted i databasen Mapgraph
 - Stikkord: flere «prøvested» for analyser, litt rot fra lab'ene, samt manuelle og forsinkede driftsdata
 - Driftsdata skal nå legges direkte inn i Mapgraph av fler og fler anlegg! Øvrige anlegg må sende inn fortløpende hver mnd.
 - Data som legges inn må være korrekte og fullstendige!
 - Uvanlige verdier kommenteres, og fyll ut med verdi – 0 – dersom dette er tilfelle, for å unngå tvil.
- Målsetting er at årsrapporter for ca 80 renseanlegg skal være ferdig innen påske.

Årsrapportering 2022 i ALTINN

- ALTINN åpner for rapportering 1. februar. Gjelder §13 og §14 anlegg: <https://www.miljodirektoratet.no/skjema/avlop-rapportering/>
- Frist for rapportering er 1. mars.
- DiO gir beskjed når data i Mapgraph basen er klar for hver enkelt kommune. (.json fila med analysedata skal lastes opp)
- Kommunene henter .json-fila fra MapGraph (<https://www.mapgraph.com/webapp/login>)
- Brukernavn(epost) og passord (kontakt DiO/Odd-Harald)
- Årsrapporter for §14 anlegg – DiO sender årsrapporter fortløpende direkte til Statsforvalteren sammen med oversendelsen til kommunen. Dvs. ikke nødvendig å laste opp årsrapporten i Altinn.

Årsrapportering 2022 i ALTINN – detaljer

- Rapporteringsskjema beregner årlig utslipp ut fra opplysningene som legges inn, beregningsmetoder er angitt [her](#):

- Pass på at innløp/tilført vannmengde ikke inneholder overløpsmengder. Innløp skal kun være vannmengde som blir rensset
- Det må vurderes i forhold til hvor mengdemåleren sitter. Hvis mengdemålingen baseres på innløp må det tas hensyn til evt. overløp i renseanlegget etter innløp. Hvis mengdemålingen er på utløp kan det antas at den er upåvirket av evt. overløp.

Årsrapportering 2022 i ALTINN – forts.

- Nye utslippstillatelser pkt. 11.2 Årlige vurderinger av driftsforhold:

Følgende tema skal inngå i vurderingene:

- Hvordan gjennomførte oppgraderinger siste kalenderår og planlagte endringer av avløpsnett bidrar til å etterkomme kravene i tillatelsen og delmål i kommunens temaplan/hovedplan avløp med tilhørende handlingsplaner
 - Hvordan avløpsnett fungerer, inkl. virkningsgrad for nettet totalt, driftstid og mengder avlastet for overløp og beregning av innlekking og utlekking.
 - Omfanget av tiltak for å redusere tilførsler av overvann, herunder forventet og registrert effekt av tiltakene, inkludert større separeringstiltak
 - Hvordan renseanleggene fungerer og årsaker til eventuelle overskridelser av tillatelse. Videre skal trender for rensing og driftsstabilitet beskrives.
 - Evt. overskridelser av tillatelsen skal kommenteres særskilt ift. vilkår 3.2.3 og 3.2.4 med forslag til korrigerende tiltak.
 - Resultater, trender og konklusjoner fra resipientovervåking jf. hensikt med overvåkingen beskrevet i vilkår pkt. 7.1 og 7.2
 - Resultater fra målinger av tungmetaller og organiske miljøgifter i innløp og rensset avløpsvann. Nytt/oppdatert måleprogram skal legges ved til orientering.
 - Status for risikovurderinger og oppfølging
- DiO har ikke tilstrekkelig oversikt på ledningsnett delen m.m. av dette. Spørsmål ang. renseanleggene er i hovedsak besvart i årsrapportene. Inntil videre må kommunene selv besvare disse punktene.

Driftsbesøk på vannverk

- Oppsummering etter 2021:
 - 9 kommuner meldte seg på ordningen (23 vannverk)
 - Registrering av anlegg (skjema sendt ut)
 - Mange forhold som er viktig å ivareta rundt vannverk. Vi har begrenset med tid (4-6 timer pr anlegg, byttet besøk med ra for de fleste)
 - Noen besøk utsatt pga. korona, tatt i første del av 2022
- Oppsummering – evaluering etter 2022:
 - En kommune (4 vannverk) besøkt i april 2022 (utsatt fra 2021)
 - Besøkene er i hovedsak finansiert med å bytte ut avløpsbesøk. Det er økende fokus fra myndighetene på avløpsanlegg, videre er det mange forhold å ivareta ved vannverk som kan gjøre vannverksbesøk omfattende i forhold til tilgjengelig tid. Vi må konsentrere innsatsen på avløpsanlegg, og heller tilby vannverksbesøk som en tilleggstjeneste innenfor ekstrapotten fra 2023. Bestilles innen 1. april 2023 for gjennomføring sommer/høst. Begrenset kapasitet og «førstemann til mølla».

Analyser av drikkevann og avløpsvann/slam - prøveplaner

- Drikkevann – SGS Analytics, Hamar
- Avløpsvann og slam – Eurofins Environment Testing, Moss
 - Avtaler inngått med hver enkelt kommune
- Mjøslab – egne avtaler

- Antall vann: 11 kommuner, antall avløp: 17 kommuner
- Avtalenes varighet: 2022-2024 +1 +1 år (2026)

- Årlige prøveplaner for avløpsrenseanlegg
 - Det har vært mye arbeid med å få dette på plass...

Akkreditert prøvetaking

- Interne revisjoner vil bli gjennomført på 25-28 renseanlegg i vinter/vår
- Eystein og Odd-Harald med noe bistand fra Eldri gjennomfører disse
- Sett av tiden, sjekk dokumentasjon/anleggspermen i forkant. Besøkene bookes god tid i forveien.
- **Prosjekt dataflyt: Digital anleggsperm for anleggene...?**
- NA bedømmingsbesøk kan forventes igjen tidlig høst 2023, (12 mnd. intervall)
- Nye avtaler er sendt til anleggseierne og signerte avtaler er mottatt fra 9 kommuner, mangler 9 (purre)

Fellesprosjekt 2022 - resipientovervåking

Mal for resipientovervåking etter avløpsforskriften for §14-anlegg (krav i nye utslippstillatelser)

- Rapport sendt ut til §14-anleggseiere, og ut på hjemmesiden (<https://www.dio.as/>)
- Hensikt med overvåking: bidra til å avklare om resipienten skal registreres som følsom, normal el. mindre følsom, om tilstanden forringes, og status i forhold til miljømål
- Risikobasert overvåkningsprogram for miljøtilstanden i resipienten minimum hvert 3. år.
 - Miljørisikovurdering for avløpssystemet avdekker potensielle forurensningspunkter fra overløp/nødoverløp etc.
- Standard overvåkingsprogram for innsjø og for elv som utgangspunkt. Prøvetaking i vekstsesongen fra mai - oktober

Fellesprosjekt 2022 - resipientovervåking

Tabell 1. Parametere, metode og prøvetakingsintervall for prøvetakningsprogram i elvelokaliteter.

Parametere	Metode	Prøvetakingsintervall
Vannprøver: Totalt fosfor, fosfat, løst fosfat, totalt nitrogen, suspendert stoff, TOC, E. coli	NS-ISO 5667-6:2014	En gang i måneden fra mai til oktober
Begroingsalger	NS-EN 15708: 2009	En gang august
Bunndyr	NS-ENISO10870	
Heterotrof begroing	Metoden er basert på tilsvarende systemer som er utviklet i Irland (McGarrigle&Lucey,2009)og Storbritannia(Kellyetal.2011,UKTAG2012).	En prøve vår (februar-juni) og en prøve høst (september -oktober).

- ✓ Metoder beskrevet for prøvetaking og analyse
- ✓ Krever kvalifisert og øvet personell
- ✓ Godkjente/akkrediterte lab.

Tabell 2. Parametere, metode og prøvetakingsintervall for prøvetakningsprogram i innsjø lokaliteter.

Parametere	Metode	Prøvetakingsintervall
Vannprøver: Totalt fosfor, fosfat, løst fosfat, totalt nitrogen, suspendert stoff, TOC, E. Coli, Klorofyll a.	NS-EN16698:2015	En gang i måneden fra mai til oktober
Planteplankton	NS-EN 16698:2015)	
Siktedyp		
Oksygen		

Fellesprosjekt 2022 - resipientovervåking

- Veien til konkrete overvåkingsplaner
 - Start med å finne ut hvilke overvåkingsdata som er tilgjengelig for resipientene til de aktuelle utslippene. Ta kontakt med vannområdekoordinator. Sjekk ut vann-nett og vannmiljø. Kontakt kommunen, fylkeskommune og Statsforvalter.
 - Vurder/få vurdert om det er tilstrekkelig med data til å gjøre en vurdering av resipienten
 - Vurder koordinering med nabo-renseanlegg i samme resipient
 - Tilpasning til resipientstørrelse: stor eller liten resipient, utslippspunkter, osv.
 - Vurder behov for innkjøp av tjenester til vurdering av foreliggende analysedata, planlegging/tilpasning, prøvetaking, analyser og rapportering

- Refleksjoner
 - I utgangspunktet kan dette synes som noe omfattende, men gjennomgang av foreliggende /pågående prøvetaking og lokal tilpasning blir viktig
 - Første prøverunde blir interessant for det videre løp/behov for prøverunde hvert 3. år.

Økonomi – revidert budsjett for 2023

Revidert budsjett godkjent av styret, se neste sider.

- Budsjettet i DiO settes opp overfor styret i februar, ca 10 mnd. før budsjettåret, og årsmøtet vedtar budsjettet ca 8 mnd. før budsjettåret. Naturlig at styret har fullmakt til å følge opp budsjettet i løpet av året. I år med stor (og uforutsett) prisstigning som i 2022, vil ikke budsjettet treffe så godt, og en revidering slik som nå kan bli nødvendig.
- **Bakgrunn:**
 - Uventet stor prisvekst 2022, timerater reguleres iht. KPI (5,9%), dvs. antall årsverk/timeverk reduseres. Ett årsverk = 1750 timer.
 - Budsjett 2022 tilsvarte ca 2,38 årsverk (4173 timer)
 - Vedtatt budsjett 2023 gir 2,23 årsverk (3897 timer)
 - Revidert budsjett 2023 gir 2,34 årsverk (4088 timer)
 - Kravene fra myndighetene til drift, oppfølging og rapportering fra renseanleggene øker, ref. nye utslippstillatelser og signaler i forslag til revidert Avløpsdirektiv. Tilsier at DiO minst bør opprettholde eller øke aktiviteten noe for å følge opp og svare ut for anleggene.
 - I konkurransegrunnlaget som er en del av avtalen med DiO er det stilt som et krav at tilbyder skal ha minimum kapasitet til 3 årsverk med arbeidstimer (inkludert akkrediteringen).

Økonomi – revidert budsjett for 2023

Forslag 1a til budsjett for Driftsassistansen for vann og avløp i Oppland 2023

		Revidert budsjett 2023	Budsjett 2023	Budsjett 2022
3120	Feltutstyr/materiell, kurs	50 000	40 000	40 000
3121	Databaseprogram og hjemmeside	57 750	57 750	55 000
3125				
3177	Skyss- og kostgodtgjørelse	220 000	220 000	220 000
3270	Honorar konsulentfirma	4 517 350	4 163 014	3 953 480
3126	Fagtreff	150 000	150 000	190 000
3127	Norsk Vann medlemskap	150 000	210 000	250 000
3128	Tap på utestående fordringer			
3129	Andre kostnader	20 000	20 000	10 000
3273	Vederlag for regnskapsføring	105 000	110 000	86 500
3274	Revisjon	17 000	17 000	16 000
3500	Rentekostnader			
3540	Avsatt til fond			
3910	Rentekostnader / purregebyr			
	Driftsutgifter	5 287 100	4 987 764	4 820 980
3650	Utleie av utstyr			
3652	Salg av tjenester			
3720	Tilskott			
3730	Refusjon fra Fylkeskommunen	80 000	50 000	50 000
3750	Refusjon fra kommuner	4 336 544	4 003 330	3 781 292
3752	Fagtreff kommuner	210 000	175 000	180 000
3757	Norsk Vann medlemskap	150 000	210 000	250 000
3770	Refusjon fra private avløpsanlegg	408 973	377 680	359 688
3772	Fagtreff private			
3900	Renteinntekter	30 000	20 000	
3940	Bruk av fond	71 583	151 754	200 000
	Driftsinntekter	5 287 100	4 987 764	4 820 980

Økonomi – revidert budsjett for 2023

Forslag 1a til revidert budsjett 2023

Refusjonsgrunnlag Driftsassistansen for vann og avløp i Oppland

Kommune	Innbyggere 2022)	Renseanlegg		Medlemsavgift 2023, revidert			SUM	Medlemsavgift 2022	% endring
		Store	Små	Kost per Innbyggere	Renseanlegg	Fast beløp			
Lillehammer	28493	1		166 842	40 705	43 320	250 866	218 218	15,0 %
Gjøvik	30395	0,5		177 979	20 352	43 320	241 651	213 981	12,9 %
Dovre	2512	2	2	14 709	130 255	43 320	188 284	166 127	13,3 %
Lesja	1980	2	0	11 594	56 986	43 320	111 900	98 566	13,5 %
Skjåk	2183	1	4	12 783	126 184	43 320	182 287	160 431	13,6 %
Lom	2204	1	2	12 906	89 550	43 320	145 775	128 669	13,3 %
Vågå	3564	1	2	20 869	89 550	43 320	153 739	135 343	13,6 %
Nord-Fron	5705	2	1	33 406	105 832	43 320	182 558	160 751	13,6 %
Sel	5592	1	2	32 744	89 550	43 320	165 614	146 673	12,9 %
Sør-Fron	3064	1		17 941	40 705	43 320	101 966	90 004	13,3 %
Ringebu	4408	2		25 811	81 409	43 320	150 540	132 489	13,6 %
Øyer	5119	1		29 975	40 705	43 320	113 999	100 263	13,7 %
Gausdal	6023		1	35 268	24 423	43 320	103 010	91 057	13,1 %
Østre Toten	14871	5	0	87 078	191 312	43 320	321 709	283 342	13,5 %
Vestre Toten	13459	2		78 810	81 409	43 320	203 539	178 628	13,9 %
Jevnaker	6867	1		40 210	40 705	43 320	124 234	108 384	14,6 %
Lunner	9062	2	1	53 063	105 832	43 320	202 215	177 793	13,7 %
Gran	13611	1	2	79 700	89 550	43 320	212 570	187 116	13,6 %
Søndre Land	5579	1	6	32 668	150 607	43 320	226 595	199 518	13,6 %
Nordre Land	6581	1	4	38 535	126 184	43 320	208 039	183 436	13,4 %
Sør-Aurdal	0	0	0	-	-				
Etnedal	1257		2	7 360	48 846	43 320	99 526	66 301	50,1 %
Nord-Aurdal	6360	2	1	37 241	105 832	43 320	186 393	164 233	13,5 %
Vestre Slidre	2131	2		12 478	81 409	43 320	137 207	120 695	13,7 %
Øystre Slidre	3225	2	1	18 884	105 832	43 320	168 036	147 701	13,8 %
Vang	1573	1	2,5	9 211	101 762	43 320	154 292	121 572	26,9 %
SUM	185 818	36	34	1 088 067	2 165 485	1 082 993	4 336 544	3 781 291	14,7 %

Beregningsgrunnlag for medlemsavgift 2023:

Fordeling etter innbyggere og antall anlegg

Innbyggere (SBB tall fra 01.01.2022)

Store anlegg (>1000 PE)

Små anlegg (<1000 PE)

Fast beløp kommuner

Fordeling:	Endring i %
kr. 5,72 pr. innbygger	13,70 %
kr. 39 738 pr. år	13,70 %
kr. 23 843 pr. år	13,70 %
kr. 42 291 pr. år	13,70 %

Økonomi – revidert budsjett for 2023

Forslag 1a til revidert Budsjett 2023, Driftsassistansen for vann og avløp i Oppland

Refusjon private avløpsanlegg

Anleggsnavn		Avgift 2022	Avgift 2022	% endring	Merknad:
Leirvassbu	1	11 295	12 842	13,70 %	Spes avtale
Glenna	1	11 295	12 842	13,70 %	Spes avtale
Glitterheim	1	11 295	12 842	13,70 %	Spes avtale
Juvasshytta	1	11 295	12 842	13,70 %	Spes avtale
Jotunheimen fjellstue	1	11 295	12 842	13,70 %	Spes avtale
Spiterstulen	1	11 295	12 842	13,70 %	Spes avtale
Sognefjellshytta	1	11 295	12 842	13,70 %	Spes avtale
Bessheim	1	28 063	31 908	13,70 %	Med besøk
Blåkorshjemmet	1	28 063	31 908	13,70 %	Med besøk
Bygdin	1	28 063	31 908	13,70 %	Med besøk
Gamlestølen	1	28 063	31 908	13,70 %	Med besøk
Hornsjøen	1	28 063	31 908	13,70 %	Med besøk
Høvringen	1	28 063	31 908	13,70 %	Med besøk
Nythun	1	28 063	31 908	13,70 %	Med besøk
Røisheim	1	28 063	31 908	13,70 %	Med besøk
Sanderstølen	1	28 063	31 908	13,70 %	Med besøk
Tine ØM, Skjåk	1	28 063	31 908	13,70 %	Med besøk
SUM	17	359 695	408 973	13,70 %	

Økonomi – revidert budsjett for 2023

- Akkreditert prøvetaking
 - Akkrediteringsbudsjettet for 2023 er revidert utover forventet prisstigning for å opprettholde og gi rom for nødvendig aktivitet samt slik at overforbruket i 2022 over tid dekkes opp igjen.
 - Bedømming fra NA hver 12. mnd (tidligere 15 mnd). Tidkrevende å forberede og gjennomføre samt følge opp lukke avvik.
 - Økende krav fra akkrediteringsstandarden til styringssystemet medfører mer arbeid enn tidligere.
 - Et arbeidsomfang på i underkant av 0,5 årsverk anses som et minimum for å følge opp dette krevende området.
 - Akk. budsjett 2022 tilsvarte ca 0,38 årsverk (657 timer)
 - Vedtatt akk.budsjett 2023 gir 0,39 årsverk (677 timer)
 - Revidert akk.budsjett 2023 gir 0,49 årsverk (850 timer)
 - Dersom kommunen skulle måtte gjøre akkrediteringen selv eller engasjere andre i mer separate oppdrag vil en gå glipp av mye av stordriftsfordelene, og dette ville antagelig bli vesentlig dyrere pr kommune/anlegg.

Økonomi – revidert budsjett for 2023

Forslag til revidert budsjett for akkreditert prøvetaking, DiO 2023				
Ansvar 4920				
		Revidert budsjett 2023	Budsjett 2023	Budsjett 2022
3120	Feltutstyr/materiell akkreditering	15 000	15 000	10 000
3129	Andre kostnader			
3177	Skyss- og kostgodtgjørelse akkreditering	15 000	15 000	15 000
3270	Honorar konsulentfirma akkreditering	1 062 500	835 562	749 214
3272	Kostnader Akkreditering NA	250 000	250 000	250 000
3540	Avsatt til fond	65 055		
	Sum utgifter akkreditering	1 407 555	1 115 562	1 024 214
3750	Refusjon fra kommuner Akkreditering	1 407 555	1 115 562	1 024 214
3940	Bruk av fond	0	0	0
	Driftsinntekter akkreditering	1 407 555	1 115 562	1 024 214

Økonomi – revidert budsjett for 2023

Revidert budsjett Driftsassistansen for vann og avløp i Oppland Refusjonsgrunnlag akkreditering 2023

Kommune	Renseanlegg	Akkrediterings avgift	Akkrediterings avgift	% endring pr år
	> 2000	2022	2023	
Lillehammer	1	38 228	50 270	31,5 %
Dovre	2	75 463	100 540	33,2 %
Lom	1	38 228	50 270	31,5 %
Vågå	1	38 228	50 270	31,5 %
Nord-Fron	1	38 228	50 270	31,5 %
Sel	1	38 228	50 270	31,5 %
Sør-Fron	1	38 228	50 270	31,5 %
Ringebu	2	75 463	100 540	33,2 %
Øyer	1	38 228	50 270	31,5 %
Østre Toten	3	112 698	150 809	33,8 %
Jevnaker	1	38 228	50 270	31,5 %
Lunner	2	75 463	100 540	33,2 %
Gran	1	38 228	50 270	31,5 %
Nordre Land	1	38 228	50 270	31,5 %
Nord-Aurdal	2	75 463	100 540	33,2 %
Vestre Slidre	2	75 463	100 540	33,2 %
Øystre Slidre	1	38 228	50 270	31,5 %
Lesja	2	75 463	100 540	33,2 %
Tine Meierier Lom og Skjåk	1	38 228	50 270	31,5 %
Vang	1	38 228	50 270	31,5 %
SUM	28	1 062 440	1 407 555	32,5 %

Årsmøte og fagtreff 2023

- 19.-20. april på Lillehammer? (ikke Danskebåten... 😊)
- Årsmøte først på agendaen
- Program sendes ut i løpet av februar, påmelding i løpet av mars
- Trad. opplegg på treffet
 - Faglige innlegg fra DiO, anlegg/kommuner og evt. leverandører o.a.
 - Kulturell/sosial del på ettermiddag/kveld
- Innspill til tema?

Ordet fritt / tilbakemeldinger

- Ros – hva er bra?
 - .
 - ..
- Ris – hva kunne vært bedre?
 - .
 - ..
- Andre kommentarer
 - .
 - ..